

Fiskeri- og Kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Også sendt pr e-post til postmottak@fk.d.dep.no

Vår referanse 4676786/3

Bergen, 14. april 2011

Ansvarlig advokat Bernt Jacob Pettersen

HØRINGSSVAR – FORSLAG TIL SÆRSKILTE TILTAK FOR AKVAKULTURRELATERT VERKSEMD I HARDANGERFJORDEN – DERES REFERANSE 200601881

1 INNLEDNING

Det vises til høringsbrev om utkast til forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert verksemd i Hardangerfjorden ("**forskriften**"). Begrepet "Hardangerfjorden" er upresist, i det området omfatter både Hardanger og Sunnhordlandsbassenget. I det etterfølgende bruker vi derfor begrepet "frysområdet". Frist for merknader var opprinnelig satt til 31. mars 2011. Lingalaks AS, organisasjonsnr. 960 900 626 ("**Lingalaks**"), fikk ved e-post av 29. mars kl 14:20 fra Rune Bildeng i Fiskeri- og kystdepartementet ("**Departementet**") forlenget høringsfristen til 14. april 2011. På vegne av Lingalaks inngis det med dette rettidig hørings svar.

Lingalaks har tilsluttet seg det høringsutkast som er skrevet av Fiskeri- og Havbruksnæringens landsforening ("FHL"). I dette brevet gis særmerknader som tydeliggjør de konsekvenser forskriften vil få for små, lokale oppdrettere i "frysområdet".

Lingalaks er av den oppfatning at forskriften er siste ledd i en lang rekke tiltak som har forverret rammebetingelsene for små, lokale oppdrettere i regionen. Etter Lingalaks sin oppfatning har tiltakene skjedd på manglende faglig grunnlag, og har vært særlig krevende for de små, lokale oppdretterne. Virkningen av tiltakene i "frysområdet" er at disse oppdretterne nå presses ut, på sikt til fordel for større landsdekkende aktører. Med de lokale oppdretterne forsvinner også lokal sysselsetting.

Lingalaks er av den oppfatning at bakgrunnen for forskriften ikke er tilstrekkelig utredet. Det kreves konsekvensutredning av det faglige grunnlaget. I forhold til det konkrete utkastet til forskrift forstår Lingalaks det slik at Departementet har to formål med denne:

- Å sikre at produksjonen i området ikke øker ("frys")
- Å verne de mindre oppdretterne

Som det vil bli vist nedenfor vil forskriften, slik forslaget står i dag, ikke oppfylle Departementets formål. Den vil tvert i mot innebære en massiv nedbygging av næringen, og gi tilfeldig og ujevn belastning. De små, lokale aktørene vil bli hardt rammet.

2 SITUASJONEN FOR SMÅ, LOKALE OPPDRETTERE I HARDANGERFJORDEN

Oppdrettsnæringen i Hardangerfjorden har tradisjonelt vært preget av relativt små oppdrettere med lokal tilknytning. Lingalaks etablerte sin virksomhet i 1979, men da under et annet organisasjonsnummer. Selskapet har lokal tilknytning i Kvam og Hardanger. Også flere andre av oppdretterne i Hardangerfjorden har vært i virksomhet i lang tid, og gjennomgående gjelder dette de små selskapene som er drevet av lokale aktører. Lingalaks har etter hvert overtatt flere av disse konsesjonene.

De lokale oppdretterne har vært opptatt av å sikre sysselsetting i en region som har hatt liten tilvekst av arbeidsplasser de siste tiårene. Lingalaks eier eksempelvis Hardanger Fiskeforedling AS sammen med lokale Tombre Fiskeanlegg AS og Norway Royal Salmon AS. Fiskeforedlingsbedriften har vært en viktig bærebjelke for lokalsamfunnet i Strandebarm, og har tradisjonelt sysselsatt mange kvinner. Fiskeforedlingsbedriften får levert fisk fra Lingalaks og Tombre Fiskeanlegg AS.

Lingalaks har også engasjert seg for å styrke turismen i området, og har etablert Hardanger Akvasenter AS – et visningsanlegg for oppdrett av laks på Steinestø ved Fykkesundbroen. Selskapet driver visningsturer hvor turister og andre interesserte kan se hvordan lakseoppdrett drives.

I kontrast til de lokale oppdretterne som tradisjonelt har vært i området har det i nyere tid vært en stor økning av eksterne oppdrettere, da konsentrert i store selskap. Årsaken til denne utviklingen var de endringer som kom i regelverket i perioden frem mot 2005. Under daværende fiskeriminister Svein Ludvigsen (Høyre) endret Departementet regelverket slik at det ble lettere å flytte oppdrettsanlegg, samle anlegg til større enheter og utvide produksjonen per konsesjon.

Resultatet av dette er at "frysområdet" i dag har høy konsentrasjonen av oppdrettsanlegg. De store aktørene med landsdekkende virksomhet står for den største delen av produksjonen. Resultatet av den produksjonsøkningen departementet initierte i 2003-2005 har ført til at man de siste årene har fått økt fokus på lakselus-problematikk og andre aspekter ved fiskehelsen. Dette har igjen ført til at rammevilkårene for oppdretterne i Hardangerfjorden er blitt vesentlig forverret. Dette rammer alle oppdretterne, men i særdeleshet de små, lokale, som har hatt sin produksjon i Hardangerfjorden i lang tid. Disse har ikke på samme måte som de større selskapene mulighet til å flytte sin produksjon ut av Hardangerfjorden. Det er også disse små, lokale oppdretterne som i vesentlig grad bidrar til lokal sysselsetting; ved at utstyr bestilles lokalt, fisk foredles lokalt etc.

Virkemidlene forvaltningen har valgt for å redusere og regulere oppdretten i "frysområdet" har gitt et stadig mer komplekst regelverk, som det krever store ressurser å følge opp. Også dette rammer de små oppdretterne hardest, som har mye mindre organisasjon enn de store selskapene som driver landsdekkende virksomhet. Flere av de små, lokale oppdretterne har av disse grunner allerede solgt virksomheten sine til de store aktørene.

Reelt og formelt innebærer de siste års politikk en nedbygging av en næring med sterk lokal forankring i indre Hardanger. Konsekvensen vil bli store for næringsaktørene og de rammede lokalsamfunn.

3 KRAV OM KONSEKVENsutREDNING

3.1 Krav om konsekvensutredning

Lingalaks er av den oppfatning at det må foretas konsekvensutredning før det innføres ytterligere restriksjoner på oppdrettsnæringen i Hardangerfjorden.

Krav til konsekvensutredning følger av "Instruks om utredning av konsekvenser, foreleggelse og høring ved arbeidet med offentlige utredninger, forskrifter, proposisjoner og meldinger til Stortinget" (heretter "Konsekvensutredningsforskriften") av 18. februar 2000. Formålet med instruksjonen følger av punkt 1:

"Formålet med instruksjonen er å sikre god forberedelse av og styring med offentlige reformer, regelendringer og andre tiltak. Instruksjonen skal sikre at den instans som har ansvaret for saken, utreder alle relevante og vesentlige konsekvenser, og at berørte instanser og offentligheten trekkes inn i beslutningsprosessen før beslutning fattes."

Det vises for øvrig til forskrift av 26. juni 2009 nr. 855 som stiller krav om konsekvensutredning på nærmere bestemte områder. Av konsekvensutredningsforskriften punkt 2.1 følger de generelle kravene til konsekvensutredning. Som det følger av bestemmelsen skal det foretas en konsekvensutredning som skal "tallfestes så langt som mulig". Vi merker oss at det i fjerde ledd er særskilt bestemt at det ved arbeid med forskrifter skal vurderes hvorvidt regelverket bør ha begrenset varighet eller evalueres etter en bestemt tid. I konsekvensutredningsforskriften punkt 2.3.1 er det satt særlige krav til utredning av økonomiske konsekvenser.

Lingalaks er av den oppfatning at det må foretas en grundig konsekvensutredning før Departementet kan innføre en slik forskrift. En del av de forhold som særlig bør utredes er gjennomgått kort nedenfor. Det vises på dette punktet også til høringsuttalelsen fra FHL av dags dato.

3.2 Særlige forhold som bør utredes før forskriften innføres

3.2.1 Forskningsmessig vurdering av om tiltakene vil bedre forholdene for villaksen

De siste års tiltak i Hardangerfjorden, inkludert forslaget til forskrift, bygger utelukkende på Departementets hypoteser. Departementet har for det første lagt til grunn at det er fiskeoppdrett som er årsaken til sviktende bestander av villaks i området. For det andre er det lagt til grunn at de tiltak som er gjennomført de siste årene, inkludert forslaget til forskrift, vil medføre at villaksbestanden øker.

Lingalaks er av den oppfatning at det er knyttet stor tvil til begge elementene i Departementets hypotese.

For det første er det ikke bevist, gjennom forskning eller på annen måte, at det er oppdrettslaks (og lakselus i den forbindelse) som er årsaken til at villaksbestanden i Hardangerfjorden er redusert. Det har til nå vært begrenset forskning på denne problemstillingen. Det finnes imidlertid noe utenlandsk forskning. I en artikkel fra 2010 av forskere fra University of California er det tatt følgende standpunkt etter en reduksjon i villaksbestanden i Canada:

"However, productivity of wild salmon is not negatively associated with either farm lice numbers or farm fish production, and all published field and laboratory data support the conclusion that something other than sea lice caused the population decline in 2002."

Den nevnte artikkelen fremlegges som

Bilag 1: "Relationship of farm salmon, sea lice, and wild salmon populations"

I forlengelsen av dette er det heller ikke et tilfredsstillende faglig grunnlag for å anta at en innføring av forskriften vil ha en positiv virkning på villaksen.

Det er i seg selv alvorlig at Departementet vurderer å bygge ned en hel næring og derved ta bort grunnlaget for hundrevis av arbeidsplasser, uten at man har grunnlag for å kunne si om tiltakene faktisk vil virke. Dette fremstår som uakseptabelt spill med næringsressurser, arbeidsplasser og lokalsamfunn. På denne bakgrunn kreves det at disse forholdene konsekvensutredes før innføring av en eventuell forskrift.

3.2.2 *Virkningene av de siste års tiltak*

De siste år har det vært innført en rekke tiltak for å redusere belastningen for villaksen i "frysområdet". Prosessen har vært krevende, men oppdretterne har samarbeidet med forvaltningen for å oppnå en god og bærekraftig situasjon i Hardangerfjorden.

De tiltak som er innført er:

- PD-forskriften av 30. november 2007
- Luseforskriften av 18. august 2009
- Soneforskriften av 14. juli 2010
- Hardangerfjordinstruksen av 8. april 2008

Oppdretterne har også inngått en:

- Handlingsplan for bekjempelse og kontroll med lakselus av 7. februar 2011

Samlet sett har disse tiltakene vært både økonomisk og administrativt tyngende for oppdretterne i Hardangerfjorden. Særlig gjelder dette de små aktørene, som har lavere fleksibilitet og administrativt apparat enn de større aktørene. Innføring av soneforskriften har ført til at oppdretterne må brakklegge i perioder, noe som vesentlig reduserer muligheten til fleksibel produksjon. Oppdrettere som har produksjon i mer enn en sone har måttet foreta kompliserte tilpasninger for å sikre en regningssvarende produksjon. Innføringen av de nye forskriftene, særlig soneforskriften, førte til at slaktevolumet i 2010 lå 30 % under det som ble rapportert fra året før.

I tillegg til de forskriftene som er innført er oppdretterne i Hardangerfjorden stadig pålagt tyngende enkeltvedtak av forvaltningen. Til illustrasjon ble Lingalaks pålagt å ha under 0,1 lus på lokaliteten Bergadalen (Lokalitetsnr 12095) fra 1. mars til 1. april 2011. Lingalaks nådde ikke målet, men beregnet at man (pga sentvirkende lusefôr på lav temperatur) ville nå det et par uker senere. Mattilsynet varslet likevel vedtak om tvangsmulkt og nedslakting, noe som medførte at Lingalaks måtte foreta manuell avlusing med brønnbåt på lav temperatur. Man nådde da lusemålet, men med store økonomiske og fiskehelsemessige konsekvenser. Avlusingen medførte en fiskedød på 100 000 stk, og derved et samlet økonomisk tap i millionklassen.

Det omfattende regelverket har blitt innført i løpet av en kort periode. Lingalaks har tro på at de tiltakene som er truffet over tid vil føre til reduksjon av lakselus. Om dette skulle føre til en økning i bestanden av villaks vil dette ikke skje raskt, noe som medfører at tiltakene må gis tid til å virke. Det er

Lingalaks sin oppfatning at også andre og mer vesentlige forhold må påvirkes før laksen igjen kan bli tallrik.

Lingalaks krever at det som ledd i en konsekvensutredning vurderes hvilken virkning de allerede innførte tiltak vil ha når disse har fått tid til å virke. Behovet for innføring av ytterligere tiltak må vurderes i sammenheng med virkningen av de tiltak som allerede er innført.

3.2.3 Konsekvenser for lokalsamfunnene og regionen

Som det fremgår av høringsuttalelsen fra FHL, andre oppdrettere i området, kommunene i regionen og interesseorganisasjoner vil sysselsettingen i regionen bli hardt rammet av den nedbygging av næringen som vil skje dersom forskriften vedtas. Dette gjelder i første rekke ansatte på oppdrettsanleggene og ansatte i fiskeforedlingsanleggene som vil bli overflødige. I tillegg kommer ringvirkningene i regionen: Det vil bli slaktet færre fisk, bygget færre båter, bestilt mindre fôr – alt dette er tjenester som Lingalaks i dag henter inn lokalt.

Realiteten blir derfor en nedbygging av lokalsamfunn, hvor de som i dag er sysselsatt i oppdrettsindustrien eller tilgrensede næringer har liten mulighet til å skaffe annet arbeid lokalt. Dette står i skarp kontrast til Regjeringens uttalte mål i St. meld. nr. 25 (2008-2009) "Lokal vekstkraft og framtidstru – Om distrikts- og regionalpolitikken". Av meldingens side 7 følger det at:

"For å nå målet om reell friedom til busetjing, vil regjeringa vidareføre sitt distriktpolitiske løft. Det skal medvirke til å styrkje den lokale og regionale verkstkrafta i område med låg økonomisk vekst, lang avstand til større marknader einsidig næringsstruktur og stagnasjon eller nedgang i folketalet."

Når regjeringen nå tar sikte på å bygge ned den viktigste næringen og arbeidsplassen i Hardanger, synes dette vanskelig forenelig med de uttalte mål.

Lingalaks krever derfor at en konsekvensutredning i særlig grad fokuserer på de sysselsettingsmessige konsekvenser forskriften vil ha i indre Hardanger. Det synes særlig betenkelig at Departementet tar sikte på å ofre flere hundre arbeidsplasser, uten å ha sikker kunnskap om at tiltakene vil ha den ønskede virkningen.

3.2.4 Særlige konsekvenser for små, lokale aktører

Avslutningsvis vil Lingalaks peke på behovet for å utrede hvilken virkning en forskrift vil ha for de små, lokale aktørene i Hardangerfjorden. Det er disse som tradisjonelt drev oppdrett i fjorden før regjeringens "frislipp" i årene rundt 2005, se punkt 2 over. Etter Lingalaks' sitt syn vil disse aktørene, som har vesentlig mindre fleksibilitet enn de store aktørene, bli hardest rammet av et nytt regelverk. De små aktørene har ikke mulighet til å opprettholde produksjonen ved å flytte kapasitet ut av fjorden. Dette vil gi store økonomiske konsekvenser for disse aktørene.

I tillegg kommer de konsekvensene som følger av et stadig mer komplisert regelverk. Også dette rammer de små aktørene hardt. Også her stiller de små aktørene svakere enn de store selskapene, som har virksomhet over hele landet og tilhørende administrative ressurser.

Et siste poeng er at de små, lokale aktørene i større grad enn de større står for lokal sysselsetting. Som eksempel kan nevnes at Lingalaks, i tillegg til de ansatte i oppdrettsanlegg etc, eier:

- Hardanger Akvasenter AS: Dette er et visningsanlegg for oppdrett av laks med 2 ansatte. Lingalaks har en visningskonsesjon på dette anlegget. Det er investert betydelige beløp i anlegget som ligger i indre Hardanger ved Fykkesundbroen. Dersom forskriften blir innført i den form den er foreslått vil senteret måtte legges ned.
- Hardanger Fiskeforedling AS: Selskapet har 43 ansatte pr. dags dato. Fra etableringen i 1987 er investert innpå 30 MNOK. Statens vegvesen og Kvam herad har foretatt betydelige infrastruktur investeringer i kaien og i veier. Dersom forskriften innføres vil bedriften ikke være regningsvarende og må legges ned.

I kontrast til dette har større selskap fiskeforedling utenfor regionen, og har derfor vesentlig mindre betydning for den lokale sysselsettingen.

Lingalaks krever derfor at man som et ledd i en konsekvensutredning redegjør for hvilke særlige konsekvenser forskriften vil få for de lokalt forankrede aktørene, også i tilknytning til sysselsettingen nevnt i punkt 3.2.4 over.

4 KOMMENTARER TIL ENKELTBESTEMMELSER I UTKASTET TIL FORSKRIFT

4.1 Innledning

Lingalaks er primært av den oppfatning at grunnlaget for "frysforskriften" må konsekvensutredes. For det tilfellet at Hardangerfjordforskriften innføres vil vi i dette avsnittet knytte merknader til de enkelte elementene i forskriften. Vi viser også her til den generelle høringsuttalelsen fra FHL, og fokuserer primært på de forhold som er spesielle for små oppdrettere med lokal tilknytning.

Forslaget til Hardangerfjordforskrift har slik Lingalaks ser det to hovedformål:

- Å hindre produksjonsøkning i området ("frys")
- Å verne de mindre oppdretterne

Etter Lingalaks sin oppfatning vil en forskrift i den form som ble sendt på høring ikke bidra til at man når disse formål, men virke forfeilet og tilfeldig. De mindre oppdretterne vil bli rammet særlig hardt, særlig i indre Hardanger.

4.2 Et MTB-tak på 50 000 tonn vil tvinge oppdretterne til å redusere produksjonen

4.2.1 Et teoretisk MTB-tak på 50 000 tonn vil kreve drastisk reduksjon av produksjonen

Av utkastet til forskrift § 6 følger det:

"Summen av maksimalt tillate biomasse (MTB) i alle løyve til akvakultur av laks, aure og regnbogeaure som er gitt i Hardangerfjorden skal frå 1. oktober ikkje overstige 50 000 tonn MTB."

Slik vi forstår det er forskriften ment å være en permanent videreføring av Hardangerfjordinstruksen av 8.april 2008, som hadde som sitt primære formål å sikre en "frys" av produksjonen i området. I høringsbrevet fra da Hardangerfjordforskriften ble sendt på høring i 2009 er begrunnelsen for taket følgende:

Instruksen forbyr etablering eller utviding av lokaliteter i Hardangerfjorden. Likevel kan produksjonen auke innanfor dei lovlege rammene som finst i dag. Fiskeri- og kystdepartementet meiner ein slik auke i produksjonen vil vere uheldig og ikkje isamsvar med dei omsyna "frysvedtaket" skal vareta. Tal frå Fiskeridirektoratet viser at det ikkje på noko tidspunkt i 2008 stod meir 48 357 tonn fisk i Hardangerfjorden. I forslaget til forskrift § 6 foreslår difor departementet at summen av løyve på selskapsnivå i Hardangerfjorden frå 1. oktober 2011 ikkje skal overstige 50 000 tonn MTB, noko som vil innebere ein reduksjon på ca 20 000 tonn MTB i forhold til total tildelt produksjonskapasitet i fjordsystemet.

Av dette følger det at Departementets formål med taket på biomasse er å sørge for at produksjonen i området ikke øker over 2008-nivå. På denne bakgrunn foreslås det et tak på 50 000 tonn MTB, noe som er opprettholdt i det nye forslaget til Hardangerfjordforskrift.

Et slikt tak bygger på en manglende forståelse for de forhold som fiskeoppdrett drives under. Faktum er at oppdretterne i området i dag driver maksimalt innenfor de rammene konsesjonene setter, i dag på ca 70 000 tonn MTB. Fiskeoppdrett drives i sykluser, ved at det settes ut små fisk som deretter vokser seg gradvis større. Oppdretterne vil bare ha behov for å nå "taket" på sin(e) konsesjon(er) i kort tid før fisken er slaktemoden. De enkelte oppdretterne vil ikke nå "taket" samtidig. Den ene vil ha småfisk i anlegget, mens andre har snart slaktemoden fisk – avhengig av utsettstidspunktet. Man vil derfor aldri ha 70 000 tonn stående MTB i området, selv om det teoretiske taket er på 70 000 tonn MTB.

I tillegg er det ulike biomassetak på lokalitets- og konsesjonsnivå. Til illustrasjon kan nevnes at Lingalaks, med all sin tradisjonelle aktivitet i Hardangerfjorden, har maksimal tillatt biomasse alle sine lokaliteter på vel 15 000 tonn MTB. Selskapet har imidlertid et maksimalt stående biomassetak på 5180 tonn MTB.

Det samme vil være situasjonen i de kommende år. Det bemerkes samtidig at oppdretternes mulighet til å utnytte konsesjonene effektivt for øvrig allerede er dramatisk redusert av soneforskriften, som pålegger brakklegging og koordinert utsett.

Departementet foretar derfor en feilslutning når de slutter fra den stående biomassen i 2008, til å pålegge dette som et teoretisk biomassetak med den hensikt å fryse produksjonen. Dersom det teoretiske taket reduseres til 50 000 tonn MTB vil oppdretterne være tvunget til å redusere produksjonen på over 40 %. Man vil da måtte redusere den enkeltes produksjon drastisk for å hindre at denne går over det individuelt fastsatte tak for konsesjonene i korte perioder, mens det samtidig vil være mye ledig kapasitet hos andre oppdrettere som på det tidspunkt har småfisk i sine anlegg.

En riktigere slutning for å oppnå formålet om frys av produksjonen vil være å sette et tak på 50 000 tonn stående biomasse i "frysområdet". Dette vil effektivt fryse produksjonen på 2008-nivå.

4.2.2 Innlemming av Langenuen aksepteres ikke

I det forslaget til forskrift som ble sendt på høring i 2009 var virkeområdet i høringsbrevet beskrevet på følgende måte:

"Departementet foreslår at forskrifta skal gjelde innanfor eit område som omfattar Hardangerfjorden, Klosterfjorden og Bømlafjorden."

Forskriftsforslagets saklige virkeområde var nært sammenknyttet med det foreslåtte taket på 50 000 tonn MTB, som var basert på tall på biomasse og produksjon fra dette området.

I tillegg ble det varslet at:

“På bakgrunn av ei fagleg vurdering av straumretningane i fjordområdet, er det mogeleg at verkeområdet til forskrifta bør utvidast noko, slik at forskrifta også omfattar området Langenuen.”

I det nye utkastet til forskrift er virkeområdet utvidet til også å omfatte Langenuen, uten at man samtidig har foretatt en økning av biomassetaket. Dette er uakseptabelt, all den tid det foreslåtte biomassetaket på 50 000 tonn MTB er bygget på konkret tallmateriale som gjelder det opprinnelige området, uten Langenuen. Skal Langenuen inkluderes i virkeområdet må biomassetaket dette kompenseres på annen måte, slik at bedriftene kan nå sin del av biomassegrensa på 50 000 tonn. Departementet kommer ikke utenom dette ved å skrive i høringsbrevet av februar 2011 side 2 at *“Taket på 50 000 tonn var gjenstand for høyring hausten 2009, og er ikkje en del av denne høyringa.”* Taket på 50 000 tonn inkludert Langenuen har ikke vært på høring tidligere.

Som det følger av sitatet over er bakgrunnen for å ta Langenuen inn i virkeområdet en faglig vurdering. Dersom virkeområdet utvides med denne begrunnelse, krever Lingalaks at Departementet også vurderer å ta ut de indre delene av Hardangerfjorden fra forskriftens virkeområde. Det er godt faglig grunnlag for et slikt grep, idet de innerste delene av fjorden har brakkvann og derfor svært lite lus.

Dersom Departementet insisterer på å beholde *både* biomassetaket på 50 000 tonn MTB og Langenuen som del av virkeområdet, bør det vurderes hvorvidt man kan ta ut de indre områdene fra forskriftens virkeområde. Dersom man eksempelvis hadde tatt ut områdene innenfor Kvamsøy ville virkeområdet korrespondert med området som ble lagt til grunn da taket på 50 000 tonn MTB ble foreslått i 2009.

4.3 Forslaget verner ikke de mindre oppdretterne med lokal tilknytning

4.3.1 Reduksjonsmekanisme i § 6 annet ledd

For det tilfelle at det innføres et biomassetak, enten dette er basert på stående biomasse eller MTB, må forskriften inkludere en mekanisme for nedregulering av kapasiteten.

I utkastet til frysforskrift av 2011 er det foreslått følgende reduksjonsmekanisme i § 6 annet ledd:

“Dersom summen av maksimalt tillate biomasse (MTB) i alle løyve (...) den 1. januar 2013 overstig 50 000 tonn MTB, vil reduksjonen i MTB skje slik at løyva nemnt i vedlegg 2 berre kan nyttast med 25 %. Løyve i vedlegg 3 kan nyttast fullt ut.”

Dette innebærer at hvert selskap får skjermet 3 konsesjoner som kan utnyttes 100 %. Konsesjoner utover dette kan utnyttes med 25 %. Formålet med denne modellen er etter høringsbrevet å *“bidra til å ivareta mindre aktører med liten fleksibilitet i drifta, samtidig som alle behandlast likt.”*

Det skal og nevnes at Departementet også i 2011 har oppfordret næringen til å komme med et *“samstemt forslag”*, om enn mer indirekte enn i 2009. Næringen har vært i tidkrevende forhandlinger, men har ikke lyktes i å komme til enighet. Oppdretterne har så ulike bakgrunn, fleksibilitet og innstilling til temaet at det har vært umulig å enes om en løsning.

THOMMESSEN

Den foreslåtte reduksjonsmekanismen har flere elementer som vil medføre alvorlige konsekvenser for små, lokale aktører i Hardangerfjorden. Fordi disse er viktige for sysselsettingen i regionen vil konsekvensene for disse få store ringvirkninger.

For det første er det lagt opp til en reduksjon på selskapsnivå. Dette bidrar i realiteten ikke til å verne små, lokale aktører. Det gir derimot svært tilfeldige utslag, etter hvordan driften er organisert. De oppdretterne som har alle sine konsesjoner i et selskap får skjermet tre konsesjoner, mens de konsesjonene som har fordelt konsesjonene på flere selskap får skjermet tre konsesjoner pr. selskap. Dette gir tilfeldige utslag.

For det andre hensyntar ikke reduksjonsmekanismen ansiennitet, den enkelte oppdretters betydning for den lokale sysselsettingen, den enkelte selskaps mulighet til å flytte produksjonskapasiteten, spesielle forhold ved konsesjonen (visningskonsesjon, konsesjon gitt på vilkår) eller andre særlige forhold.

Slik forskriften nå fremstår, er slike elementer, som kunne bidratt til å skjerme små aktører med lokal tilknytning, fullstendig fraværende.

4.3.2 *Innspill til alternativ reduksjonsmekanisme*

a) Reduksjon må skje etter ansiennitetsprinsippet

Lingalaks er av den oppfatning at en reduksjon i kapasiteten må ta utgangspunkt i ansiennitet. Som det følger av fremstillingen i punkt 2 over er årsaken til de problemene man ser i dag primært stor produksjonsøkning og innflytting av store aktører uten lokal tilknytning de siste 10 årene. Når utviklingen nå skal reverseres bør de som var til stede i området på et tidligere tidspunkt skjermes.

En reduksjon basert på ansiennitet, slik at de eldste konsesjonene får bli i området, mens de nyere flyttes ut vil på en god måte skjerme de små, lokale aktørene. Dette er også slik vi oppfatter det i tråd med andre høringsuttalelser. Når årsaken til dagens situasjon er at Departementet og politikerne har latt en rekke aktører "flytte inn" i området i nyere tid, er det ikke grunnlag for en likebehandling av alle aktører – gamle som nye – når kapasitet nå skal "flyttes ut".

En reduksjon i kapasiteten bør også hensynta andre særlige forhold ved oppdretteren og konsesjonen. Slike særlige forhold kan gjøre det særlig urimelig å flytte konsesjoner ut av området eller redusere kapasiteten. Dette gjelder særlig:

b) Konsesjoner av særlig betydning for lokal sysselsetting må gis prioritet

Reduksjonen bør hensynta hvilke konsesjoner som er særlig tett knyttet til lokal sysselsetting, gjennom for eksempel lokale slakterier, lokal fôrproduksjon etc.

c) Konsesjoner med spesielle vilkår må gis prioritet

I området er det flere konsesjoner som er gitt på særlige vilkår, med det formål å sikre lokal sysselsetting. Eksempelvis har Lingalaks en konsesjon hvor det er satt vilkår om at denne skal drives i Kvam Herad. Slike vilkår vil effektivt sette en stopper for at konsesjonen kan flyttes ut av Hardangerfjorden. Slike konsesjoner bør skjermes ved reduksjon av biomassen.

d) Konsesjoner bygget på spesielle tillatelser må skjermes

Til illustrasjon har Lingalaks en visningskonsesjon (Konsesjonsnummer H/Km24) tilknyttet Hardanger Akvasenter AS. Som nevnt over tilbys det her visningsturer hvor turister og andre interesserte kan se hvordan lakseoppdrett drives. Prosjektutviklingen fikk støtte av Innovasjon Norge, Regionalt næringsfond i Hardanger, Kvam Herad og Hordaland Fylkeskommune. Mer informasjon om anlegget finnes på www.akvasenter.no. Dersom forskriften blir vedtatt er det ikke grunnlag for å drive denne virksomheten, som er ment som et tilskudd til turismen i regionen. På samme måte er det andre spesielle tillatelser knyttet til undervisning, forskning og turisme i området. Lingalaks er av den oppfatning at slike konsesjoner må skjermes ved reduksjon av biomassen i området.

e) Oppsummering

Oppsummert mener Lingalaks at reduksjonsmekanismen i Hardangerfjordforskriften må omformes, slik at den i større grad skjermes små oppdretter med lokal tilknytning. Det kan også i den forbindelse vektlegges om de enkelte aktører har mulighet til å flytte produksjonen ut av området uten å tape produksjonskapasitet. Dette vil særlig være aktuelt for de store aktørene som har flyttet inn i området i nyere tid.

Etter Lingalaks sin oppfatning er de forslagene som her fremsettes i tråd med de momenter Departementet selv hensyntok ved utformingen av utkastet til forskrift i 2009, se det forslagets § 6 alternativ 1.

4.3.3 Manglende fleksibilitet på andre områder rammer små, lokale oppdrettere hardt

a) Forskriftens § 7 hindrer fleksibilitet

Av utkastet til forskrift § 7 er det foreslått å gjøre "frysområdet" til en egen region, med eget biomassetak innenfor Region Vest. Dette gir mindre fleksibilitet i forhold til utnyttelse av konsesjonskapasiteten som sådan. Særlig gjelder dette små selskaper med få konsesjoner og lokaliteter, fordelt innenfor og utenfor området. Forslaget vil medføre at man ikke lenger kan rapportere MTB på alle konsesjonene i fellesskap, men må ha to separate MTB-regnskap. Dette tar bort nødvendig fleksibilitet og rammer de små selskapene særlig hardt.

b) Forskriften nødvendiggjør økt fleksibilitet etter soneforskriften

Lingalaks har etablert seg med to konsesjoner for oppdrett av laks og ørret i Radøy, fra 2008. Dette er utenfor forskriftens virkeområde. Dette gir selskapet mulighet til å flytte noe av produksjonen dit. Likevel gjør soneforskriften at selskapet ett år må benytte sin tillatte MTB i Hardanger (5180 tonn pr.2008). Året etter kan man ha mer biomasse i Radøy. Soneforskriften skaper derfor behov for samarbeid mellom bedrifter som har ulik syklus på sin produksjon, slik at man samlet får utnyttet kapasiteten og drevet regningssvarende. Det vil være en krevende øvelse å fordele ledig biomasse innenfor 50 000 tonns taket, men det bør være mulig dersom soneforskriften ikke stenger for muligheten til å nytte biomasse i de forskjellige soner.

De bedrifter som blir urimelig belastet av forskriften må ha rett til å få lokalisering utenfor forskriftsområdet. Dette er krevende og sektormyndigheter må i så fall instrueres.

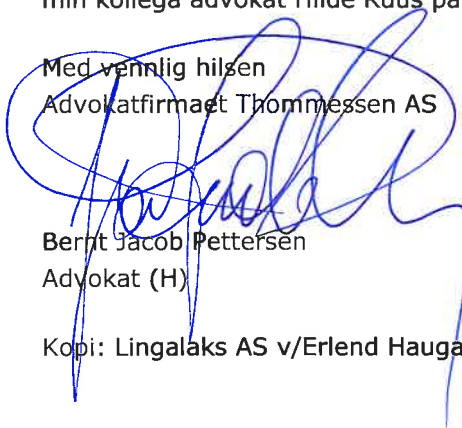
5 AVSLUTTENDE MERKNADER

Som det følger av gjennomgangen over vil innføring av en frysforordning i vesentlig grad forringe rammevilkårene til oppdretterne i Hardangerfjorden. Dette kommer i tillegg til annet regelverk som er innført de siste årene, og som ikke er koordinert med den nye forskriften. Konsekvensene vil være mest følbare for de små, lokale oppdretterne som har drevet i området i over 30 år.

På bakgrunn av det gjennomgåtte er det vår standpunkt at forskriften, dersom den vedtas i den form som ble sendt på høring, vil være ugyldig. Forslaget lider av alvorlige saksbehandlingsfeil, særlig sett i forhold til de inngripende virkninger det vil ha for oppdretterne og sysselsettingen i regionen.

Dersom det er spørsmål er undertegnede tilgjengelig på bpe@thommessen.no. De kan også kontakte min kollega advokat Hilde Ruus på hru@thommessen.no og/eller 55 306128.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Thommessen AS

Bernt Jacob Pettersen
Advokat (H)

Kopi: Lingalaks AS v/Erlend Haugarvoll

Relationship of farm salmon, sea lice, and wild salmon populations

Gary D. Marty^{a,1}, Sonja M. Saksida^b, and Terrance J. Quinn II^c

^aDepartment of Anatomy, Physiology, and Cell Biology, School of Veterinary Medicine, University of California, Davis, CA 95616-8732; ^bBritish Columbia Centre for Aquatic Health Sciences, Campbell River, BC, Canada V9W 5B1; and ^cJuneau Center, School of Fisheries and Ocean Sciences, University of Alaska Fairbanks, Juneau, AK 99801

Edited by Carl Walters, University of British Columbia, Vancouver, Canada, and accepted by the Editorial Board November 11, 2010 (received for review July 1, 2010)

Increased farm salmon production has heightened concerns about the association between disease on farm and wild fish. The controversy is particularly evident in the Broughton Archipelago of Western Canada, where a high prevalence of sea lice (ectoparasitic copepods) was first reported on juvenile wild pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*) in 2001. Exposure to sea lice from farmed Atlantic salmon (*Salmo salar*) was thought to be the cause of the 97% population decline before these fish returned to spawn in 2002, although no diagnostic investigation was done to rule out other causes of mortality. To address the concern that sea lice from fish farms would cause population extinction of wild salmon, we analyzed 10–20 y of fish farm data and 60 y of pink salmon data. We show that the number of pink salmon returning to spawn in the fall predicts the number of female sea lice on farm fish the next spring, which, in turn, accounts for 98% of the annual variability in the prevalence of sea lice on outmigrating wild juvenile salmon. However, productivity of wild salmon is not negatively associated with either farm lice numbers or farm fish production, and all published field and laboratory data support the conclusion that something other than sea lice caused the population decline in 2002. We conclude that separating farm salmon from wild salmon—proposed through coordinated fallowing or closed containment—will not increase wild salmon productivity and that medical analysis can improve our understanding of complex issues related to aquaculture sustainability.

Because salmon aquaculture production has rapidly increased over the past three decades, the potential for environmental impacts of salmon farms has generated heightened scientific and public interest (1, 2). One concern about salmon farms is that they are the source of ectoparasitic sea lice infestations that might reduce the marine survival of wild salmon (3, 4). In the Broughton Archipelago region of Western Canada (Fig. S1), farming of Atlantic salmon (*Salmo salar*) began in the late 1980s, and annual farm salmon production increased steadily to 17 Gg by 1999 (Fig. S2). Pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*) is the most abundant wild salmon species in the Broughton Archipelago; they enter the marine environment at a very small size (0.2 g), and they return to natal streams to spawn 2 y after their parents (5). Because age at maturity never varies, they have distinct even- and odd-year populations (Fig. S2 and SI Text). Record high numbers of pink salmon returned to spawn in rivers of the Broughton Archipelago in 2000 and 2001 (Dataset S1), but these returns were followed by population decline of 97% in 2002 and 88% in 2003 (Figs. S2 and S3 and SI Text). When juvenile pink salmon in the Broughton Archipelago were first examined for sea lice in June 2001, more than 90% were infested—leading to the hypothesis that sea lice from fish farms were the cause of population collapse in 2002 (4).

Adult pink salmon are a natural host for the sea louse species *Lepeophtheirus salmonis* (6), and in Western Canada, *L. salmonis* is generally common on all mature salmon returning to the coast (7, 8). In contrast, *L. salmonis* is rare on juvenile pink salmon in areas with no fish farms (9). *L. salmonis* occurs in the Atlantic and Pacific oceans, but the Pacific form is clinically less pathogenic

than the Atlantic form (10), and the two forms have significant genetic differences (11, 12). One other sea louse species, *Caligus clemensi*, occurs on pink salmon, but it is more common on other fish hosts (13). Unlike *L. salmonis*, *C. clemensi* is sometimes common on juvenile pink salmon away from fish farms (13).

Several studies have attempted to explain the impact of sea lice and salmon farming on pink salmon population decline, but these studies have been limited by lack of access to fish farm data (14–17). In one series of studies, juvenile pink salmon of unknown history were captured from the wild (2004–2007), separated by lice infestation status into field-based enclosures, and held for several weeks to assess differences in mortality (14, 18, 19). Results from these studies were used to support the conclusion that “recurrent louse infestations of wild juvenile pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*), all associated with salmon farms, have depressed wild pink salmon populations and placed them on a trajectory toward rapid local extinction” (3). However, the field mortality studies were not able to differentiate whether sea lice were the cause of mortality or whether sea lice had preferentially attached to fish that were destined to die from some other cause. To overcome this deficiency, other research exposed juvenile pink salmon of known history to Pacific forms of *L. salmonis* under controlled laboratory conditions (20); results were used to estimate that sea lice killed no more than 4.5% of juvenile pink salmon in any given year from 2005 to 2008 (21). Conclusions from these studies remain controversial, in part because they depend on experimental results from confined wild fish. Pink salmon sometimes adapt poorly to confinement (22) and change their behavior when exposed to sea lice (23); therefore, experimental results might overestimate or underestimate mortality among lice-infested fish in the wild. To overcome limitations inherent in using experimental studies to estimate population outcomes, we use a combination of approaches common in medical science and mathematical modeling to analyze actual farm data in relation to wild salmon information.

The primary objective of our study was to assess interrelationships between wild pink salmon, sea lice, and farmed Atlantic salmon in the Broughton Archipelago. Most importantly, we wanted to determine whether farm-source sea lice negatively impacted wild salmon population productivity (measured by the number of returning fish per spawner). Our approach was to

Author contributions: G.D.M. designed research; G.D.M. and S.M.S. performed research; G.D.M. and T.J.Q. analyzed data; and G.D.M., S.M.S., and T.J.Q. wrote the paper.

Conflict of interest statement: None of the authors received compensation from any source for this analysis. S.M.S., as part of her private veterinary practice over the past 15 y, has done contract work for all three fish farm companies that operate in the study area (these companies are cited in the acknowledgments, and this relationship was vital for obtaining all proprietary farm medical records for this study); S.M.S.'s spouse started working for closed-containment aquaculture operation in September 2010.

This article is a PNAS Direct Submission. C.W. is a guest editor invited by the Editorial Board.

¹To whom correspondence should be addressed. E-mail: gdmarty@ucdavis.edu.

This article contains supporting information online at www.pnas.org/lookup/suppl/doi:10.1073/pnas.1009573108/-DCSupplemental.

(i) identify trends in monthly and annual sea lice numbers on farm fish, (ii) determine the relationship of these trends to medical treatments prescribed to kill sea lice, (iii) identify the progressive relationship between run-specific adult pink salmon returns in the fall, farm salmon lice numbers the next April, and sea lice prevalence on juvenile pink salmon 1 mo later (in May), and (iv) assess whether farm fish production or sea lice numbers could be used to improve predictions of pink salmon returns by using a generalization of the traditional Ricker spawner–recruit relationship. Finally, we compared our data with all available experimental data to determine the potential benefit of policy options that have been proposed to decrease the impact of farm salmon on wild salmon abundance.

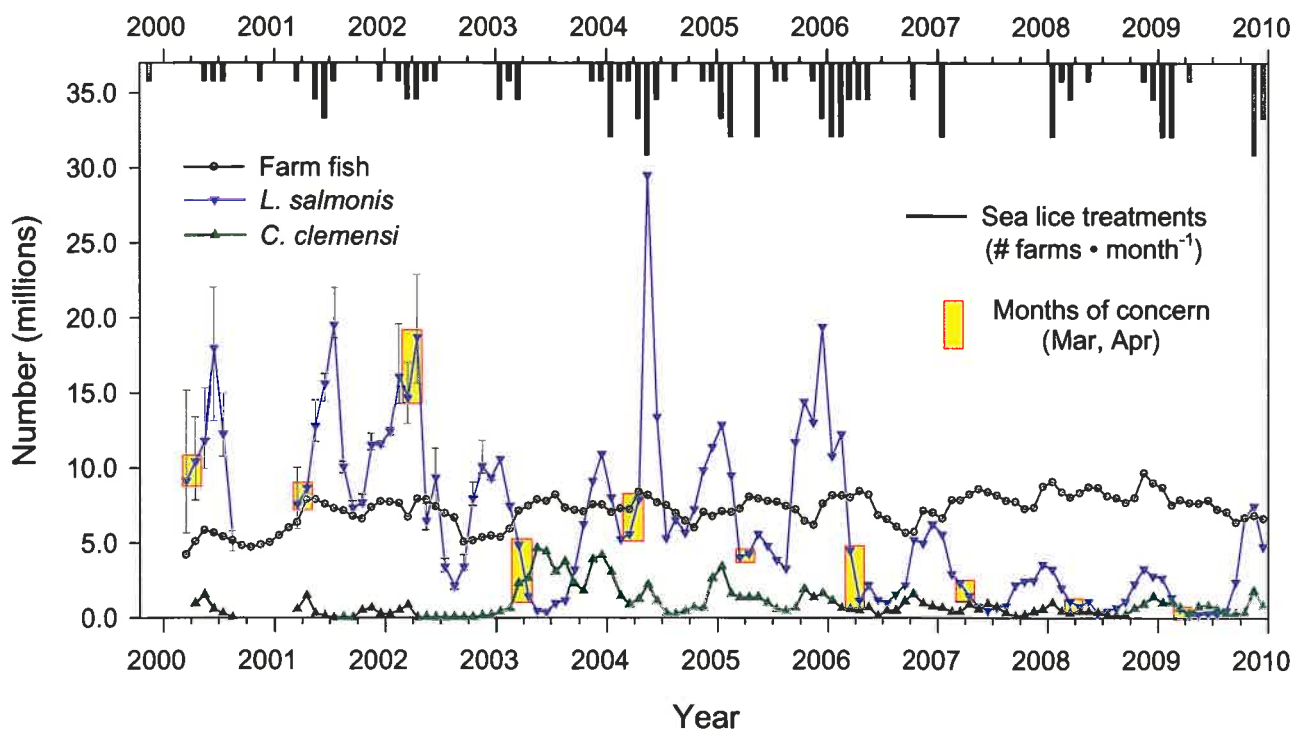
Results and Discussion

Farm Fish Inventories and Sea Lice Numbers. The total number of sea lice on farm fish was considerably more variable than the total number of farm fish in the Broughton Archipelago (data from all farms combined) from 2000 to 2009 (Fig. 1). The largest monthly estimate of total adult female *L. salmonis* numbers on all Broughton farms over the past decade was 180 times greater than the smallest estimate (29.5 million in May 2004 vs. 164,500 in April 2009), but the largest total farm fish inventory was only 2.3 times greater than the smallest inventory (9.7 million fish in October 2008 vs. 4.2 million fish in March 2000). This suggests that variation in sea lice numbers on farm fish is a result of something other than numbers of farm fish. *L. salmonis* was the dominant louse species on farm fish during all months except for April to August 2003 (Fig. 1), when estimates for adult female *C. clemensi* were more than 1 million lice greater than for *L. salmonis*.

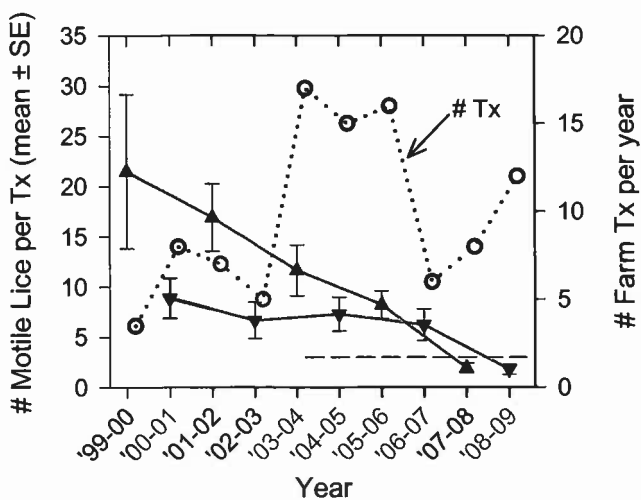
Sea lice numbers on farm fish in the Broughton Archipelago changed over time (Fig. 1), but the pattern within farms was different from the pattern when all area farm data were combined. Farm salmon enter the marine environment free of sea lice (24),

but sea lice in the environment start to infest the fish within a few months of stocking (10). Within each farm, the monthly total number of adult female *L. salmonis* either remained stable—when freshwater runoff decreased the salinity (and louse replication) at many farms (10)—or increased, probably from (i) ongoing environmental exposure to new lice and (ii) maturation of young lice already on the fish; louse numbers decreased only when fish were treated or removed from the farm (Dataset S1). In comparison, among all farms combined, the total number of adult female *L. salmonis* changed in an annual cycle that began in late summer (September). During all years, *L. salmonis* numbers were relatively low in late summer (Fig. 1). Louse numbers steadily increased (i) in the fall, when adult wild salmon (infested with lice) (7, 8) returned to the area to spawn, and (ii) in the winter, when increased salinity favored louse reproduction (24).

Treatments Decrease Farm Fish Sea Lice Numbers. Sea lice treatments occurred in a distinct annual pattern, and treatments decreased sea lice numbers within about 2 mo. We designated September as the beginning of the annual cycle, before the fall increase in sea lice numbers. Farm fish were never treated for sea lice in September, but treatment frequency increased in the fall and winter and then decreased during the summer (Fig. S4). The greatest total number of adult female sea lice on all farms in the Broughton Archipelago occurred in May 2004, when the total adult female *L. salmonis* abundance on just two farms (18.7 million) was greater than the total for all 17 active farms in the Broughton Archipelago 1 mo before (in April; 7.9 million). The abrupt increase at these farms is evidence for an uncommon source—possibly wild fish—that year in the northern part of the Broughton Archipelago. Emamectin benzoate (Slice) treatments at these two farms in late May rapidly decreased their female *L. salmonis* counts to 5.9 million in June and 0.75 million by July

Fig. 1. Monthly total number of farm fish, farm-source adult female sea lice, and sea lice treatments ($n = 0-5$ per mo; axis from top of figure not shown) in the Broughton Archipelago. *L. salmonis* numbers during the time of greatest concern (March and April) are highlighted in yellow. Error bars for *L. salmonis* estimates before 2003 denote the range of uncertainty during this period, when lice were not counted on every farm.

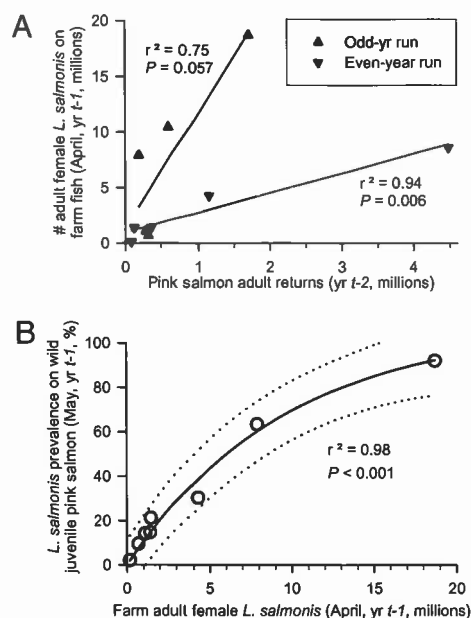

Fig. 2. Mean number of motile *L. salmonis* sea lice per fish on farms that were treated after odd-year pink salmon runs (triangles) and even-year pink salmon runs (inverted triangles) and the total number of sea lice treatments (Tx; open circles) per year (September 1 to August 31). The treatment threshold (number of motile *L. salmonis* per fish; dashed line) for March through June was established by the British Columbia provincial government in 2004.

(Dataset S1). From 2000 to 2009, emamectin benzoate treatments on other farms were consistently effective (Dataset S1).

Over the past decade, sea lice treatments tended to occur progressively earlier within the annual cycle, and this change was associated with earlier peaks within the annual cycle for Broughton-wide total *L. salmonis* numbers. The average time from the beginning of the cycle (September) to the month of treatment application decreased from 7.1 mo (April during 1999–2001) to 5.7 mo (late February during 2002–2005) and finally, to 3.8 mo (late December during 2005–2009) (Dataset S1). Before 2003, veterinarians prescribed treatments solely to decrease the effects of lice on farm salmon; treatments were applied later in the annual cycle, because it usually took several months for lice infestations to reach a level that adversely affected farm salmon. Since 2004, government regulations required treatment whenever infestation levels exceeded three motile *L. salmonis* per fish during juvenile salmon outmigration (March through June). By the September 2008 to August 2009 cycle, treatments were applied to most farms, regardless of lice levels: among the 12 farms treated during that year, only two had more than three motile *L. salmonis* per fish at the time of treatments (Fig. 2 and Dataset S1). As treatment patterns changed, the month of peak *L. salmonis* numbers during the annual cycle moved backward from June/July (2000 and 2001) to April (2002) and finally, to November (2008 and 2009) (Fig. 1). It is unlikely that changes in environmental sources of sea lice (e.g., other wild fish species) or changes in environmental conditions (e.g., salinity or temperature) would be sufficient to cause this 7-mo shift (from June back to November) in peak *L. salmonis* numbers.

Adult Pink Salmon Are a Potential Source for Fish Farm Sea Lice. Although sea lice from environmental sources probably have little effect on the timing of the annual peak in sea lice abundance on farm salmon, the magnitude of the annual cycle is associated with adult pink salmon returns. As evidence, the number of adult pink salmon returning to the Broughton Archipelago in the fall (1999–2008) is correlated with the numbers of sea lice infesting farm salmon the next spring, and the odd-year run is associated with more sea lice on farm fish than the even-year run (Fig. 3A). In support, during the early part of the past decade, odd-year runs

Fig. 3. (A) Adult pink salmon returns in the fall (1999–2008) and total numbers of adult female *L. salmonis* sea lice on farm fish the next April (2000–2009). (B) Total number of adult female *L. salmonis* on farm fish in April and prevalence of *L. salmonis* on wild juvenile pink salmon in May (2002–2009; $\pm$ 95% prediction interval).

tended to be associated with more emamectin benzoate treatments at higher *L. salmonis* infestation levels than even-year runs (Fig. 2). The relationship between adult returns and next-spring farm sea lice numbers is statistically significant or almost significant within each run (Fig. 3A), and slopes of the lines for each run are significantly different ($P = 0.02$) (Dataset S1). When all Broughton returns—even- and odd-year runs combined—are compared against April farm lice numbers using a simple regression, the relationship is not significant ($P = 0.18$, $r^2 = 0.21$).

Run-specific differences suggest that pink salmon contribute more sea lice to farm fish during the odd-year run. In support, pink salmon abundance and sea lice levels were greater in off-shore waters in the North Pacific during the odd years (1991–1997 studied) (25). In the Broughton Archipelago, the mean number of gravid (egg-bearing) female *L. salmonis* per adult pink salmon was greater in 2003 (9.9) than in 2004 (7.1), the only years from which these data are available (7, 8). Also, the nearby Fraser River (Fig. S1) has only odd-year runs of pink salmon, and from 1999 to 2009, runs there varied from 3.6 to 26 million fish. These large populations of pink salmon might contribute sea lice to farm fish in the Broughton Archipelago. When Fraser River and Broughton Archipelago pink salmon returns are combined in a multiple regression analysis with even- and odd-year runs combined, the relationship between pink salmon returns and Broughton farm *L. salmonis* numbers the next April is almost significant ($P = 0.057$), and the regression explains more of the variability ($r^2 = 0.56$) (Dataset S1).

Variation in the farm sea lice numbers in the fall is not consistently related to variation in pink salmon returns; however, above-median pink salmon returns in 2009 (Fig. S2) were associated with greater farm lice numbers in November 2009 than in any month since February 2006 (Fig. 1). Progressively more aggressive and coordinated treatments of sea lice on farm fish have truncated the relationship between pink salmon returns in the fall and farm fish sea lice numbers in the spring. For example, as escapement of the odd-year run in the Broughton Archipelago increased slightly over the years 2003, 2005, and 2007 (Fig. S2), sea lice numbers on

farm fish the next April decreased over the years 2004, 2006, and 2008 (Fig. 1).

Relationship of Sea Lice on Farm Fish and Juvenile Pink Salmon. *L. salmonis* prevalence on outmigrating juvenile pink salmon in May shows a strong curvilinear relationship with adult female *L. salmonis* abundance on farm fish in April ($r^2 = 0.981$, $a = 107.7$, $b = 1.04 \times 10^{-7}$) (Fig. 3B). This relationship remained stable as progressively earlier farm lice treatments truncated the timing of the annual peak in farm fish *L. salmonis* abundance from the spring (in 2002) back to late fall (by 2008/2009). The *L. salmonis* prevalence on juvenile pink salmon was not determined in May 2001, but the reported prevalence of 96% in June and July 2001 (4) is within the 95% prediction interval based on our estimate of 15.6 million female *L. salmonis* on farm fish in June 2001 (Figs. 1 and 3B). Collectively, these findings support the hypothesis that farm fish are the main source of *L. salmonis* infesting juvenile pink salmon, and they are consistent with indirect evidence from several other studies that did not have access to farm data (14, 16, 26, 27).

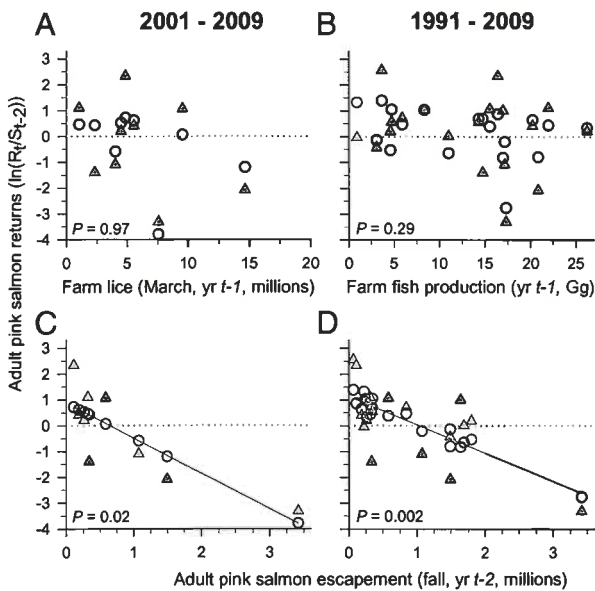
Because farm-source sea lice accounted for 98% of the variability in wild salmon sea lice prevalence from 2002 to 2009 and sea lice were sometimes common on farmed Atlantic salmon during the 1990s, farm-source sea lice probably infested juvenile pink salmon many years before they were first examined for sea lice in 2001 (1). As evidence, we show that sea lice were abundant on farm fish in 2000 (Fig. 1). Before 2000, farm fish sea lice were usually not quantified, but infestations were common enough that sea lice treatment options were investigated in the early 1990s (28), and publicly available records confirm that those treatments were used as early as 1996 (figure 25 at http://www.agf.gov.bc.ca/ahc/fish_health/Fish_Health_Report_2003-2005.pdf). No evidence exists to indicate that sea lice are not moving through net cages

in both directions between farm and wild fish (16), and net cages have not changed over the past two decades.

Relationship of Farm Fish Production and Farm Sea Lice to Pink Salmon Productivity. Despite the strong correlation between sea lice infestation of farm salmon and wild salmon, pink salmon productivity is not consistently associated with either farm fish adult female *L. salmonis* numbers (March) or farm fish production ($Gg \cdot y^{-1}$) during the year of juvenile outmigration (Fig. 4). Instead, pink salmon returns per spawner (year t) are significantly associated with escapement of the parent generation ($t - 2$) for returns of the odd- and even-year runs combined in (i) 2001–2009 (the period corresponding to sea lice counts; $P = 0.02$) and (ii) 1991–2009 (the period corresponding to fish farm production data; $P = 0.002$) (Fig. 4). When odd- and even-year populations are analyzed separately, the relationship of pink salmon returns to parental escapement is significant during odd years from 1991 to 2009 ($P = 0.02$) and almost significant during even years from 1992 to 2008 ($P = 0.08$). For all combinations of years and runs (even or odd year), pink salmon adult returns (year t) were never significantly associated with year $t - 1$ farm fish production ($P \geq 0.27$). The only significant relationship with farm adult female *L. salmonis* numbers was a positive correlation with the even-year run from 2002 to 2008 ($P = 0.04$) (Dataset S1). Positive contributions of sea lice to pink salmon productivity have not been investigated, but sea lice might be a food source. As evidence, juvenile pink salmon held in captivity feed on sea lice attached to cohorts (19).

Medical Analysis of Potential Causes of Pink Salmon Mortality. The data from Broughton Archipelago pink salmon populations and sea lice experiments best fit the conclusion that the majority of pink salmon deaths are caused by something other than sea lice, and our farm data supports the conclusion that farm lice did not significantly decrease pink salmon productivity over the past decade. Historically, mortality from fry to adult for central British Columbia stocks is about 95% (29), and most of this mortality occurs during the first 6 wk in the ocean (30). When lice-infested juvenile pink salmon of unknown health status were captured from the marine environment and held for several days in field-based enclosures, mortality was consistently higher among fish that began the experiment infested with sea lice; however, the parasites were shed from the majority (19) or all (14, 18) of the fish that eventually died. Koch's fourth postulate states that, to confirm a parasite as the cause of disease, presence of the parasite must be confirmed on the diseased host (31). Because most or all of the initially infested fish shed their lice before they died, the cause of death remains unknown, and the evidence points to something other than sea lice killing most of the fish. These experiments did not include diagnostic methods (e.g., bacteriology, virology, or histopathology) to identify other causes of death. In some cases, Koch's postulates need not be fulfilled to establish disease causation (e.g., with bacteria and viruses that cannot be cultured), but sea lice are routinely isolated for exposing lice-free fish under controlled laboratory conditions (23, 32).

To better determine the role of sea lice in pink salmon mortality (e.g., do they contribute to or cause mortality?), controlled laboratory experiments exposed lice-free juvenile pink salmon of known history to Pacific-source *L. salmonis*. Infested fish had increased jumping activity and a slight preference for fresh water (23), and infested juvenile pink salmon shed most lice within about 3 wk (32); mortality was limited to heavily infested fish weighing <0.7 g (20, 32). Therefore, because of their rapid growth rate, pink salmon are susceptible to lethal sea lice infestations only during their first 1 mo at sea (21). Based on extrapolations from controlled laboratory studies, infestation levels associated with our estimate of 9.5 million farm-source female *L. salmonis* in February 2005 (Fig. 1) might have killed 8% of the juvenile

Fig. 4. Observed values (closed triangles), predicted values (open circles), and P values for the two multiple linear regressions of pink salmon production [generational survival; $\ln(R_t - 2/S_t)$]. (i) For 2001–2009 data, the relationship of generational survival to farm-source adult female *L. salmonis* sea lice was not significant (A), but the relationship of generational survival to parental escapement (S_{t-2}) was significant (C). (ii) For 1991–2009 data, the relationship of generational survival to farm fish production was not significant (B), but the relationship of generational survival to parental escapement was significant (D). Dotted lines denote where returns equal parental escapement. For emphasis, solid trend lines are shown for significant relationships (C and D).

salmon outmigrating in March 2005 (21). However, generational escapement for these fish returning as adults in 2006 was similar for the Broughton and reference populations (Fig. S3), suggesting that, if louse-induced mortality occurred, it was compensatory (i.e., death caused by sea lice exposure replaced death caused by other causes, resulting in no net change in generational survival).

Assessment of the Potential for Management Options to Improve Pink Salmon Abundance. Two management options are being considered for decreasing the impact of farm salmon on wild salmon (1, 2, 19): (i) coordinated fallowing of juvenile salmon migration corridors and (ii) removal of all farms from direct contact with the marine environment (e.g., through transition from open net cages to closed containment aquaculture). After severe pink salmon population decline was confirmed in the Broughton Archipelago in the fall of 2002, government regulators worked with fish farm companies to follow a migration pathway during the outmigration months of March, April, and May of 2003 (16, 33). As a result of this voluntary program, three farms in the Tribune-Fife corridor (Fig. S1) that had been stocked in March 2002 were fallowed from March through June 2003. The Knight Inlet corridor (Fig. S1) was not fallowed in 2003, and total numbers of farm fish in the Broughton were about the same in March 2002 (6,717,000), 2003 (7,142,000), and 2004 (7,223,000) (Fig. S5 and Movie S1). The three farms fallowed in 2003 were restocked with young fish by March 2004, and thereafter, the Tribune-Fife corridor was not fallowed. The second option (closed containment) has not been tested at commercial production levels.

The year of coordinated fallowing (2003) was associated with decreased sea lice prevalence on juvenile pink salmon in the fallowed corridor (16) and in the corridor that was not fallowed (34), and sea lice numbers on all Broughton farm salmon were generally less in 2003 than in either 2002 or 2004 (Fig. 1). Among several hypotheses to explain these changes in sea lice prevalence, the strength of the relationship between *L. salmonis* on wild and farm fish best supports the hypothesis that the decrease in 2003 was a result of the precipitous decline of the parent generation in 2002 (16) and fewer numbers of lice per returning fish. In support, escapement of the pink salmon parent generation was less in 2002 (110,300) than in either 2001 (1,490,000) or 2003 (186,800), and even-year pink salmon populations are associated with significantly fewer lice per fish than odd-year populations (Fig. 3A). Decreased sea lice prevalence was not a result of increased treatment of farm fish, because farm fish received fewer emamectin benzoate treatments during the fallow year (September 2002 through August 2003) than in the preceding or following year, and sea lice numbers on treated fish during the fallow year were less than either the preceding or next year (Fig. 2) (10). Finally, the increase in sea lice prevalence in 2004 and some years thereafter could not have resulted from lack of fallowing after 2003, because the three farms that were fallowed in 2003 hosted almost no sea lice from 2004 to 2007 (Fig. S5). Only in 2008 were farm lice numbers relatively high in the previously fallowed corridor (Fig. S5), when fish treatment at one farm was delayed until March (Dataset S1) because of lack of availability of emamectin benzoate from the manufacturer. In March 2008, this farm hosted 43% of the 1.0 million adult female *L. salmonis* on all Broughton farm fish, but adult returns (in 2009) for juvenile pink salmon migrating through the Broughton in 2008 were nearly triple that of their parent generation (in 2007) (Fig. S2).

Conclusion

Adult pink salmon returns the previous fall are a good predictor of sea lice prevalence in the spring, but farm sea lice numbers are not a good predictor of wild salmon survival. Indeed, we estimate that farm-source sea lice numbers were greater during juvenile pink salmon outmigration in March 2000 than in March 2001 (9.1 vs. 7.5 million) (Fig. 1), providing no intimation of record high adult

returns in 2001 vs. the 97% population collapse in 2002 (Fig. S2). Based on the lack of evidence for a significant negative relationship between farm fish and pink salmon productivity, the data do not support the hypothesis that separating farm fish from wild fish will increase pink salmon marine survival. Determination of the cause(s) of salmon population decline requires investigation of other variables. For example, in 2001, sick juvenile pink salmon frequently had “bleeding at the base of the fins” (4), but this lesion does not occur in pink salmon exposed to Pacific-source *L. salmonis* under controlled laboratory conditions (20, 32). Instead, reddening of the fins is commonly associated with stressful environmental conditions or bacterial and viral infections (35, 36); however, none of these differentials were investigated in 2001, and their potential role in fish mortality that year remains unknown. Adding medical analysis to multidisciplinary investigations of fish population decline can increase our understanding of the cause and help government agencies develop cost-effective regulations to sustain healthy wild salmon populations.

Methods

To determine the relationship of farm-source sea lice and pink salmon productivity, we obtained data from all salmon farms and major pink salmon rivers in the Broughton Archipelago region of Western Canada. Annual farm fish production ($Gg \cdot y^{-1}$) data are from 1990 to 2009 (Dataset S1). Monthly farm data (from 2000 to 2009) include: inventory (number of fish per farm), sea lice counts (number of adult female *L. salmonis* and *C. clemensi* per fish), and medical treatments for sea lice (Dataset S1). We used these data to estimate the monthly total of adult female sea lice on all farm fish in the Broughton Archipelago from as early as March 2000 (SI Methods), more than 1 y before sea lice were first reported on wild juvenile pink salmon. Data were compared with pink salmon escapement (number of wild salmon that return to a river to spawn in the fall) and commercial harvest data obtained from the Department of Fisheries and Oceans Canada from 1950 to 2009 (Dataset S1).

To test whether returning adult pink salmon could be a source of sea lice on farm fish, we compared adult pink salmon returns (escapement plus commercial harvest) with farm adult female *L. salmonis* numbers the next April. Separate linear regressions were done for returns to the Broughton Archipelago for all years (1999–2008) and for the even- and odd-year runs separately followed by significance testing of differences in the slope of each run’s regression (37). A multiple linear regression was done for returns to the Broughton Archipelago and the nearby Fraser River for all years, with both runs combined.

To test whether sea lice infestation of juvenile pink salmon from 2002 to 2009 is related to the number of *L. salmonis* on farm fish, we compared farm fish adult female *L. salmonis* numbers in April with the prevalence of *L. salmonis* on juvenile pink salmon in mid-May (16, 21, 34, 38, 39). The 1-mo lag accounts for the time needed for a louse egg to develop into an infectious copepodid stage (24). We considered comparing farm lice numbers in March with juvenile pink salmon lice prevalence in April, but we did not do so because pink salmon lice data are not available for April 2002: the year of greatest farm lice numbers during March or April. Visual inspection of the data suggested a curvilinear relationship, and therefore, data were fitted to a von Bertalanffy curve: $y = a(1 - e^{-bx})$, where y is the *L. salmonis* prevalence on wild outmigrating juvenile pink salmon, x is the number of adult female farm *L. salmonis*, a is the maximum prevalence, and b is the rate of increase in prevalence.

To test the relationship between pink salmon returns and farm fish variables, we used a generalization of the classic Ricker spawner–recruit model, which relates returns of one generation to escapement of the previous generation (40). It predicts that returns are a dome-shaped function of the spawning population because of density-dependent effects. The generalized model also includes effects of the farm fish variables. Our approach is similar to a previous study that implicated sea lice in wild salmon declines (3), except that our study uses data from fish farms. We tested the impact of fish farms on pink salmon productivity (in year t) in the Broughton Archipelago using two variables to represent fish farm effects: March adult female *L. salmonis* numbers (year $t - 1$) and annual farm fish production (year $t - 1$). Because total March adult female *L. salmonis* numbers on farm salmon were not correlated with same year farm fish production from 2000 to 2009 (linear regression, $P = 0.99$), these variables provide different measures of the potential effects of fish farms on pink salmon. The other variable in the linear regression analysis is escapement 2 y earlier (year $t - 2$). A complete derivation of this relationship from assumptions about mortality during early life history is described in SI Methods.

ACKNOWLEDGMENTS. Veterinarians W. Cox, P. Hardy-Smith, G. Karreman, P. McKenzie, B. Milligan, and D. Morrison oversaw sea lice counts. B. Boyce, S. Fukui, L. Jensen, M. Parker, G. Robinson, and P. Wiper compiled farm fish inventory, sea lice counts, and treatment data. Grieg Seafoods BC, Mainstream Canada, and Marine Harvest Canada provided or approved the release of all farm data for publication. From British Columbia offices of the Department of Fisheries and Oceans, Canada, S. Anderson, M. Mortimer, W. Levesque, B. Spencer, P. van Will, and D. Wagner provided pink salmon escapement data; P. van Will provided catch data. From the British Columbia

Provincial Government, Canada, S. Cheeseman provided the map, C. Matthews provided farm fish production data, and veterinarians J. Constantine, R. Lewis, A. Osborn, I. Keith, M. Sheppard, and P. Kitching oversaw development and implementation of regulations that mandated consistent generation of farm lice data since 2003. W. Smoker provided advice on analyzing the data. Dianne Marty reviewed the manuscript. G.D.M. appointments include (i) fish pathologist, Ministry of Agriculture, British Columbia Provincial Government, and (ii) affiliate faculty, School of Fisheries and Ocean Sciences, University of Alaska, Fairbanks.

- Costello MJ (2009) How sea lice from salmon farms may cause wild salmonid declines in Europe and North America and be a threat to fishes elsewhere. *Proc R Soc B Biol Sci* 276:3385–3394.
- Krkosek M (2010) Sea lice and salmon in Pacific Canada: Ecology and policy. *Front Ecol Environ* 8:201–209.
- Krkosek M, et al. (2007) Declining wild salmon populations in relation to parasites from farm salmon. *Science* 318:1772–1775.
- Morton AB, Williams R (2003) First report of a sea louse, *Lepeophtheirus salmonis*, infestation on juvenile pink salmon, *Oncorhynchus gorbuscha*, in nearshore habitat. *Can Field-Nat* 117:634–641.
- Heard WR (1991) Life history of pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*). *Pacific Salmon Life Histories*, eds Groot C, Margolis L (University of British Columbia Press, Vancouver), pp 119–230.
- Kabata Z (1973) The species of *Lepeophtheirus* (Copepoda: Caligidae) from fishes of British Columbia. *J Fish Res Bd Can* 30:729–759.
- Beamish RJ, Neville CM, Sweeting RM, Ambers N (2005) Sea lice on adult Pacific salmon in the coastal waters of Central British Columbia, Canada. *Fisheries Research* 76:198–208.
- Morton A, Williams R (2006) Response of the sea louse *Lepeophtheirus salmonis* infestation levels on juvenile wild Pink, *Oncorhynchus gorbuscha*, and Chum, *O. keta*, salmon to arrival of parasitized wild adult Pink Salmon. *Can Field-Nat* 120:199–204.
- Krkosek M, et al. (2007) Effects of host migration, diversity and aquaculture on sea lice threats to Pacific salmon populations. *Proc Biol Sci* 274:3141–3149.
- Saksida S, Constantine J, Karreman GA, Donald A (2007) Evaluation of sea lice abundance levels on farmed Atlantic salmon (*Salmo salar* L.) located in the Broughton Archipelago of British Columbia from 2003 to 2005. *Aquacult Res* 38:219–231.
- Yazawa R, et al. (2008) EST and mitochondrial DNA sequences support a distinct Pacific form of salmon louse, *Lepeophtheirus salmonis*. *Mar Biotechnol (NY)* 10: 741–749.
- Todd CD, Walker AM, Ritchie MG, Graves JA, Walker AF (2004) Population genetic differentiation of sea lice (*Lepeophtheirus salmonis*) parasitic on Atlantic and Pacific salmonids: Analyses of microsatellite DNA variation among wild and farmed hosts. *Can J Fish Aquat Sci* 61:1176–1190.
- Beamish R, et al. (2009) A large, natural infection of sea lice on juvenile Pacific salmon in the Gulf Islands area of British Columbia, Canada. *Aquaculture* 297:31–37.
- Krkosek M, Lewis MA, Morton A, Frazer LN, Volpe JP (2006) Epizootics of wild fish induced by farm fish. *Proc Natl Acad Sci USA* 103:15506–15510.
- Orr C (2007) Estimated sea louse egg production from Marine Harvest Canada farmed Atlantic salmon in the Broughton Archipelago, British Columbia, 2003–2004. *N Am J Fish Manage* 27:187–197.
- Morton A, Routledge RD, Williams R (2005) Temporal patterns of sea louse infestation on wild Pacific salmon in relation to the following of Atlantic salmon farms. *N Am J Fish Manage* 25:811–821.
- Jones SRM (2009) Controlling salmon lice on farmed salmon and implications for wild salmon. *CAB Rev Perspect Ag Vet Sci Nutr Nat Res* 4:1–13.
- Krkosek M, Morton A, Volpe JP, Lewis MA (2009) Sea lice and salmon population dynamics: Effects of exposure time for migratory fish. *Proc Biol Sci* 276:2819–2828.
- Morton A, Routledge R (2005) Mortality rates for juvenile pink *Oncorhynchus gorbuscha* and chum *O. keta* salmon infested with sea lice *Lepeophtheirus salmonis* in the Broughton Archipelago. *Alask Fish Res Bull* 11:146–152.
- Jones S, Kim E, Bennett W (2008) Early development of resistance to the salmon louse, *Lepeophtheirus salmonis* (Krøyer), in juvenile pink salmon, *Oncorhynchus gorbuscha* (Walbaum). *J Fish Dis* 31:591–600.
- Jones SRM, Hargreaves NB (2009) Infection threshold to estimate *Lepeophtheirus salmonis*-associated mortality among juvenile pink salmon. *Dis Aquat Org* 84:131–137.
- Brett JR, Griffioen W, Solmie A (1978) The 1977 crop of salmon reared on the Pacific Biological Station experimental fishfarm (Department of Fisheries and the Environment, Nanaimo, British Columbia, Canada), Fisheries and Marine Service Technical Report 845, 17.
- Webster SJ, Dill LM, Butterworth K (2007) The effect of sea lice infestation on the salinity preference and energetic expenditure of juvenile pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*). *Can J Fish Aquat Sci* 64:672–680.
- Johnson SC, Albright LJ (1991) Development, growth, and survival of *Lepeophtheirus salmonis* (copepoda, caligidae) under laboratory conditions. *J Mar Biol Assoc UK* 71: 425–436.
- Nagasawa K (2001) Annual changes in the population size of the salmon louse *Lepeophtheirus salmonis* (Copepoda: Caligidae) on high-seas Pacific salmon (*Oncorhynchus spp.*), and relationship to host abundance. *Hydrobiologia* 453: 411–416.
- Krkosek M, Lewis MA, Volpe JP (2005) Transmission dynamics of parasitic sea lice from farm to wild salmon. *Proc R Soc B Biol Sci* 272:689–696.
- Morton A, Routledge R, Peet C, Ladwig A (2004) Sea lice (*Lepeophtheirus salmonis*) infection rates on juvenile pink (*Oncorhynchus gorbuscha*) and chum (*Oncorhynchus keta*) salmon in the nearshore marine environment of British Columbia, Canada. *Can J Fish Aquat Sci* 61:147–157.
- Johnson SC, Margolis L (1993) Efficacy of ivermectin for control of the salmon louse *Lepeophtheirus salmonis* on Atlantic salmon. *Dis Aquat Org* 17:101–105.
- Hunter JG (1959) Survival and production of pink and chum salmon in a coastal stream. *J Fish Res Board Can* 16:835–886.
- Parker RR (1968) Marine mortality schedules of pink salmon of Bella Coola River, Central British Columbia. *J Fish Res Board Can* 25:757–794.
- Cohen J (1994) Fulfilling Koch's postulates. *Science* 266:1647.
- Jones SRM, Fast MD, Johnson SC, Groman DB (2007) Differential rejection of salmon lice by pink and chum salmon: Disease consequences and expression of proinflammatory genes. *Dis Aquat Org* 75:229–238.
- Beamish RJ, et al. (2006) Exceptional marine survival of pink salmon that entered the marine environment in 2003 suggests that farmed Atlantic salmon and Pacific salmon can coexist successfully in a marine ecosystem on the Pacific coast of Canada. *ICES J Mar Sci* 63:1326–1337.
- Jones SRM, Nemec A (2004) *Pink Salmon Action Plan: Sea Lice on Juvenile Salmon and Some Non-Salmonid Species in the Broughton Archipelago in 2003* (Fisheries and Oceans Canada, Ottawa, ON, Canada), Canadian Science Advisory Secretariat Research Document 2004/105, 87.
- Noga EJ (2000) *Fish Disease Diagnosis and Treatment* (Iowa State University Press, Ames, IA).
- Skall HF, Olesen NJ, Mellergaard S (2005) Viral haemorrhagic septicaemia virus in marine fish and its implications for fish farming—a review. *J Fish Dis* 28:509–529.
- Zar JH (1999) *Biostatistical Analysis* (Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ), 4th Ed.
- Jones SRM, Hargreaves NB (2007) The abundance and distribution of *Lepeophtheirus salmonis* (Copepoda: Caligidae) on pink (*Oncorhynchus gorbuscha*) and chum (*O. keta*) salmon in coastal British Columbia. *J Parasitol* 93:1324–1331.
- Anonymous (2009) Pacific region pink salmon action plan: biweekly results of the marine research project in 2009. Available at http://www.pac.dfo-mpo.gc.ca/science/aquaculture/pinksalmon-saumonrose/results-resultats/2009/09biweekly-bimensuels-eng.htm#April_28_-_May_3_2009. Accessed November 27, 2010.
- Quinn TJ II, Deriso RB (1999) *Quantitative Fish Dynamics* (Oxford University Press, New York).